

Dosarul nr. 2ra-1214/2022
2-21145891-01-2ra-29082022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (D. Sușchevici)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (N. Budăi, D. Băbălău, I. Dutca)

Î N C H E I E R E

02 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Dumitru Mardari
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ludmila Garcavenco, reprezentată de avocatul Ludmila Bolocan,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Liudmila Garcavenco împotriva Societății pe Acțiuni „Termoelectrica”, Societății cu Răspundere Limitată „Info Bon”, ÎMGFL nr.5 cu privire la constatarea încălcărilor admise la calcularea volumului pentru consumul de apă caldă, recalcularea volumului real de consum al serviciului de apă caldă, anularea datoriilor acumulate la achitarea serviciilor pentru consumul de apă caldă și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 23 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 01 octombrie 2021, Liudmila Garcavenco a depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „Termoelectrica”, SRL „Info Bon” și ÎMGFL nr.5 privind constatarea încălcărilor admise la calcularea volumului pentru consumul de apă caldă, recalcularea volumului real de consum al serviciului apă caldă, anularea datoriilor acumulate la achitarea serviciilor pentru consumul de apă caldă în perioada august 2018 - august 2021 și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a invocat că, la 17 iulie 2019 a adresat cerere către SRL „Info Bon” și ÎMGFL nr.5, prin care și-a exprimat dezacordul cu facturarea consumului de energie termică, volumul apei calde calculat sub forma de cotă-parte înaintat spre plată pentru perioada 01 martie 2017 până în prezent pentru consumul care s-a dublat în comparație cu perioada precedentă.

Indică reclamanta că, inițial în tariful pentru apă caldă erau incluse 40% din pierderi pentru consumatorii care nu dețin contoare la apa caldă.

Pentru o persoană care locuiește într-un bloc de 9 etaje, consumul constituie 3,19 m³ apă caldă și 5,93 m³ - apă rece, ceea ce presupune o cantitate de 2 ori mai mult decât pentru cei care dețin contoare.

Începând cu luna septembrie 2016, la formula de calcul pentru consumul de energie în apa caldă s-a adăugat „cota- parte” la apa caldă, care ajunge câte odată la 80 lei cu reducere de 40 % în perioada rece de încălzire, iar din martie 2017, volumul de consum al apei calde în ordinul de încasare a numerarului s-a dublat.

Relatează că, a achitat integral consumul de apă calculat în volum dublu începând cu perioada din 01 martie 2017 - noiembrie 2018 și din aprilie 2019 - iunie 2019, iar începând cu iulie 2019 - decembrie 2020, reclamanta a achitat 50 % din suma facturată.

Consideră că și-a onorat obligațiunile față de furnizorul de energie termică integral, iar datoria care s-a acumulat este ilegală. Invocă că, energia termică (prepararea apei calde), inclusă în ordinul de încasare a numerarului constituie 3 580,60 lei.

Prin răspunsul nr.269 din 09.08.2019, SRL „Info Bon” a comunicat că, acționează în baza contractului de prestare a serviciilor de intermediar la decontări din 02.05.2017, încheiat cu IMGFL nr.5 din Chișinău (în procedura falimentului), asigurând în numele administratorului distribuirea pe apartamente a volumelor de servicii comunale, în baza informației primare referitoare la volumul/consumul serviciilor prestate și a datelor cu privire la plătitori prezentate de gestionar.

Indică că, potrivit prevederilor contractuale, determinarea cantității de energie termică consumată se face în baza echipamentelor de măsurare, montate în conformitate cu legislația în vigoare, fapt care permite deducerea consumului efectiv per apartament, iar în cazul apartamentelor necontorizate, formula de calcul se raportează la normele de consum prevăzute de Normele consumului de apă potabilă pe teritoriul Republicii Moldova, aprobate de Ministerul Mediului și Amenajării Teritoriului la 02.10.2000 sau altor norme aprobate de organele administrației publice locale, care se vor dubla după expirarea a 6 luni consecutive de când a fost considerat apartamentul necontorizat.

Reieșind din prevederile Legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nr. 92 din 29.05.2014, determinarea efectivă a consumului înregistrat de beneficiarii din blocurile locative cu sisteme colective de alimentare cu energie termică, urmează a fi efectuată în baza indicilor înregistrați de echipamentele de măsurare instalate la bransamentele blocurilor locative or, la nivel de apartament proprietarii nu dispun de contoare termice pentru determinarea energiei termice folosite pentru încălzirea apei.

Subliniază că, conform prevederilor Hotărârii de Guvern nr. 191 (anexa nr. 5, pct.10 și pct.14) din 19.02.2002, consumul de energie termică folosită pentru încălzirea apei se va calcula reieșind din volumul apei consumate (înregistrat de contoare) și parametrul termic înregistrat în punctul de evidență, Astfel, la determinarea cuantumului sumei care reflectă ”cota-parte” (partea din consumul de energie termică folosit pentru prepararea apei calde per bloc), au fost respectate actele normative și legislative în vigoare, fiind utilizată formula de calcul care permite reprezentantului autorizat al consumatorilor din blocul de locuit cu sisteme colective de alimentare cu energie termică, de a repartiza cantitatea de energie termică consumată între deținătorii de apartamente sau chiriași, strict conform indicațiilor aparatelor de evidență instalate la hotarul de delimitare a rețelelor termice.

SA „Termoelectrica” livrează energie termică și eliberează o factură unică per consumator (administrator al fondului locativ), cu care are încheiat contract, în care

se include lunar cantitatea de energie termică, inclusiv cea folosită pentru prepararea apei calde (după caz), iar administratorul fondului locativ potrivit Legii nr. 92 din 29.05.2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării și Hotărârii Guvernului nr. 191 din 19.02.2002 despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectări la sisteme de încălzire și alimentare cu apă, repartizează lunar toată (integral) cantitatea de energie termică și apă caldă consumată între deținătorii de apartamente sau chiriași.

Conform pct.9, Anexa nr. 5 a Hotărârii Guvernului nr. 191 din 19.02.2002, evidența volumelor de apă potabilă și de ape uzate, facturarea și plata pentru serviciile publice de alimentare cu apă și de canalizare furnizate consumatorilor se efectuează în condițiile art. 26 al Legii nr. 303 din 13.12.2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

Menționează că, la momentul actual nu există temei juridic aprobat de calcul a volumului pentru apă caldă menajeră sub formă de „cotă-parte”.

Relatează că, partea a III, Anexa nr.2 a Contractului nr.6005-C din 01.08.2016, este în contradicție cu pct. 2, 7-11, Anexa nr.5 a Hotărârii Guvernului nr.191 din 19.02.2002 despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cit apă.

Indică că, acțiunea contractului se extinde asupra tuturor apartamentelor din blocurile locative, încăperilor locuibile în cămine (încăperilor nelocuibile - în cazul contorului comun la bloc), indiferent de forma de proprietate și de gestionare. Achitarea apei consumate se va face în temeiul indicațiilor contoarelor, începând cu ziua în care s-a efectuat recepția contoarelor conform actului respectiv.

Furnizorii energiei termice vor calcula consumul de energie termică folosită pentru încălzirea apei reieșind din volumul apei consumate (înregistrat de contoare) și parametrul termic înregistrat în punctul de evidență.

Indică că, calcularea plății pentru energia termică utilizată în scopul încălzirii apei se va efectua în baza relațiilor: $P = T \times Q$, în care: P- reprezintă valoarea plății pentru energia termică utilizată în scopul încălzirii apei (lei); T - tariful în vigoare pentru energia termică (lei / Gcal); Q - cantitatea de energie termică utilizată pentru încălzirea apei (Gcal); $Q = k \times V \times g \times c \times (t_2 - t_1) \times 10^{-6}$, în care: k reprezintă coeficientul de corectare, aplicat numai în cazul lipsei sau ieșirii din funcțiune a sistemului de circulație forțată a apei calde menajere (k 0,8); g - densitatea apei (g = 1000 kg / m³); t₁ - temperatura apei reci (0C); c - coeficientul de căldură specifică (c = 1 kcal / kg 0C); t₂ - temperatura apei calde menajere (0C). 20. Reliefează că, temperaturile t₁ și t₂ se determină în baza indicațiilor medii ale contoarelor, instalate, respectiv, pe conducta de apă potabilă (t₁) până la preîncălzitorul de apă și pe conducta de apă caldă menajeră (t₂) a bransamentului consumatorului la sistem) de alimentare cu apă caldă menajeră.

Mai indică reclamanta că, în cazul lipsei sau ieșirii din funcțiune a aparatelor de măsurare sus-menționate, t₁=50C în perioada de încălzire și t₁ = 150C - în restul timpului, t₂=500C; V - consumul de apă caldă menajeră de către consumator în perioada de calcul (m³). Dacă acest consum este înregistrat de contorul instalat la consumator, V=V_{ap}, în care V_{ap} reprezintă consumul de apă, înregistrat de contor

(m3). In cazul lipsei contorului la consumator, calcularea consumului de apă caldă menajeră de către locatarii unui apartament/încăperii locuibile în cămin, se va efectua conform indicațiilor înregistrare de controlul blocului locativ, dar nu mai mult decât normele de consum prevăzute de SNIP 2.04.01-85 „Instalații interioare de alimentare cu apă și de canalizare”, în baza relației: V_{tot} reprezintă consumul total al tuturor consumatorilor din sistemul de alimentare cu apă caldă menajeră, înregistrat în perioada de calcul de contorul instalat pe conducta de apă potabilă până la preîncălzitorul de apă al sistemului în cauză (m3); S_{Vap} - consumul total de apă, înregistrat în perioada de calcul de contoarele instalate pe conductele de apă ale consumatorilor de la sistemul respectiv de alimentare cu apă caldă menajeră V_{Pierd} - volumul pierderilor de apă în sistemul de alimentare cu apă caldă menajeră, înregistrat în perioada de calcul de contorul pentru evidența totală, instalat până la preîncălzitorul de apă, și de contoarele pentru evidența locală, instalate la branșamentele din blocurile locative; n_{nec} - numărul total de locatari ale căror apartamente/încăperi locuibile în cămine sânt conectate la sistemul de alimentare cu apă caldă menajeră și nu sânt contorizate; n_i - numărul persoanelor care locuiesc în apartament/încăperea locuibilă în cămin.

Precizează că, ANRE a constatat că, repartizarea volumului de apă caldă se realizează cu încălcarea prevederilor legale, deoarece nu prevede posibilitatea utilizării formulei de calcul care ar permite reprezentantului autorizat al consumatorilor din blocul de locuit cu sisteme colective de alimentare cu energie termică, de a repartiza cantitatea de energie termică consumată între deținătorii de apartamente sau chiriași, strict conform indicațiilor aparatelor de evidență instalate la hotarul de delimitare a rețelelor termice, care este reglementată strict doar pentru apartamentele contorizate, și în continuare a obligat deținătoarea licenței SA „Termoelectrica” de a aduce în corespundere cu prevederile legale în vigoare Contractul nr. 6005- C din 01.08.2016.

Dat fiind faptul că, Garcavenco Liudmila s-a adresat cu cerere atât la ÎMGFL nr.5 Chișinău, cât și la SA „Termoelectrica”, SRL „Info Bon” privind anularea ordinului de încasare, recalcularea sau anularea datoriei acumulate care excede consumul real, însă a fost refuzată în satisfacerea cererii, se consideră lezată în drepturile sale în calitate de consumator al serviciului apă caldă.

Indică că, conform Legii nr.105 din 13.03.2003 privind protecția consumatorului, prejudiciul moral cauzat consumatorului de către producător, vânzător, prestator prin încălcarea drepturilor prevăzute de prezenta lege, precum și de alte acte normative, se repară în mărimea stabilită de instanța judecătorească. Prejudiciul moral se repară indiferent de repararea prejudiciului material cauzat consumatorului.

Fiecare persoană care pretinde că, a suferit, este în drept să-și estimeze prejudiciul adus, dar numai instanța de judecată este împuternicită de lege să aprecieze cuantumul prejudiciului moral, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de circumstanțele cazului concret, de personalitatea părților. Cuantumul compensației depinde și de durata menținerii consecințelor vătămării. Instanța de judecată, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, ia în considerație circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul.

Astfel consideră că, instanța urmează să aplice prevederile Codului civil și a Legii privind protecția consumatorilor și să încaseze prejudiciul moral efectiv cauzat de către pârât, deoarece doar anularea datoriei acumulate nu atinge scopul unei

satisfacții echitabile eficiente, fiind necesară și repararea prejudiciului moral cauzat consumatorului.

Subliniază că, anularea datoriei, își atinge scopul doar în cazul în care consumatorul este informat corect despre dreptul său la recalcularea tarifelor pentru livrarea energiei termice (apă caldă) și atunci când recalcularea este executată la prima solicitare a consumatorului, fără a fi cauzate alte sentimente de frustrare.

Solicită constatarea încălcărilor admise la calcularea volumului pentru consumul de apă caldă, recalcularea volumului real de apă caldă, anularea datoriilor acumulate la achitarea serviciilor pentru consumul de apă caldă în perioada august 2018 - august 2021 în cuantum de 3 580, 60 de lei și repararea prejudiciului moral.

Prin hotărârea din 03 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea înaintată de Garcavenco Liudmila împotriva SA „Termoelectrica”, SRL „Info Bon” și ÎMGFL nr.5 privind constatarea încălcărilor admise la calcularea volumului pentru consumul de apă caldă, recalcularea volumului real de consum al serviciului apă caldă, anularea datoriilor acumulate la achitarea serviciilor pentru consumul de apă caldă în perioada august 2018-august 2021 și repararea prejudiciului moral.

Prin decizia din 23 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel declarată de Garcavenco Liudmila, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 03 decembrie 2021.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut ca fiind justă și întemeiată concluzia primei instanțe potrivit căreia pretențiile formulate de Garcavenco Liudmila sunt nefondate și neprobate or, la actele cauzei, careva probe pertinente și concludente, care ar constitui temei pentru constatarea încălcărilor admise la calcularea volumului pentru consumul de apă caldă, recalcularea volumului real de consum al serviciului apă caldă, anularea datoriilor acumulate la achitarea serviciilor pentru consumul de apă caldă în perioada august 2018 - august 2021 în cuantum de 3 580,60 lei, nu se regăsesc.

La 04 august 2022, prin intermediul oficiului poștal, Ludmila Garcavenco, reprezentată de avocatul Ludmila Bolocan, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei decizii noi privind admiterea acțiunii (f.d.172-176, 186-190).

În motivarea recursului a manifestat dezacordul cu decizia instanței de apel și a reiterat argumentele indicate în cererea de chemare în judecată și cererea de apel.

Suplimentar a indicat că, instanțele ierarhic inferioare eronat au constatat că anterior ÎM „Info Bon” a operat modificările corespunzătoare și a exclus suma în mărime de 1584,34 de lei, calculată pentru consumul de energie termică folosită la prepararea apei calde menajere, fapt reflectat în documentul de plată eliberat în luna august 2019.

În opinia recurentei, plata pentru serviciile comunale prestate este o obligație a consumatorului de aceste servicii, a proprietarului apartamentului. Consumul sumei achitate trebuie să fie proporțional cu volumul serviciului efectiv prestat/consumat.

De asemenea a menționat că, furnizorul de energie termică S.A. „Termoelectrica” nu respectă cerințele a legale și nu instalează contoare individuale consumatorilor, spre deosebire de alți furnizori de servicii comunale ICS „Premier Energy” SRL, - S.A. „Apa Canal” care acționează în conformitate cu Legea cu

privire la protecția drepturilor consumatorilor și încheie contracte directe cu consumatorii, instalează contoarele lor.

S.A. „Termoelectrica”, SRL „INFO BON” nu doar refuză să încheie contracte directe cu consumatorii și nu instalează contoare de apă, făcând referință la deciziile interne, dar nici nu recunosc decizia Consiliului municipal Chișinău nr.5/4 din 25.03.2008, unde se stabilește că norma de consum a apei calde pentru o persoană - 3,192 m³ în cazul lipsei contorului, calculând lunar mie volum dublu de apă caldă consumată - 6,52 m³.

A subliniat că, legea nu obliga consumatorul să instaleze contor individual, dar obligă furnizorul să instaleze echipamentul său de măsurare consumatorilor.

La 29 septembrie 2022, Ludmila Garcavenco, reprezentată de avocatul Ludmila Bolocan, a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, menționând că instanțele de judecată au interpretat actele normative nu în favoarea consumatorului.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 23 iunie 2022.

La 25 iulie 2022, prin intermediul poștei electronice a fost expediată în adresa participanților la proces decizia motivată (f.d. 170).

Astfel, Colegiul constată că, recursul depus de Ludmila Garcavenco, reprezentată de avocatul Ludmila Bolocan, la 04 august 2022 (data de pe plicul poștal), se consideră depus în termenul stabilit de lege.

La 27 septembrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia cererii de recurs, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 199).

La 04 octombrie 2022, SA „Termoelectrica” a depus referință pe marginea recursului declarat, solicitând declararea acestuia ca fiind inadmisibil (f.d. 204-205).

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Ludmila Garcavenco, reprezentată de avocatul Ludmila Bolocan, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ludmila Garcavenco, reprezentată de avocatul Ludmila Bolocan.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecători

Galina Stratulat

Victor Burduh